

Anul LV.

Nr. 14

Arad, 5 Aprilie 1931.

BISERICA ȘI SCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Pastorală la Invierea Domnului.

No. 2041/1931.

GRIGORIE

din îndurarea lui Dumnezeu episcop ortodox al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și al părților anexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pacea deia Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierească.

Zile Invierii, să ne luăm înmormânt popoarelor...
(În cântările Invierii).

*Iubiții Mei fiți sufletești,**

Marele descoperitor al Americii, Cristofor Columb, în călătoria lui pe mare, la un moment a ajuns la o cumplită desnădejde cu oamenii săi nerăbdători, fiindcă în nici o parte a zării nu se arăta pământul, căutat atâtă vreme. Când clipele așteptării erau mai chinuitoare, deodată un miros plăcut de flori au simțit cu toții. Mirosul plăcut de flori era semnul cel mai sigur că pământul mult dorit nu mai este departe și ca prin farmec toate inimile, cari mai înainte simțeau moartea în apropiere, — s-au umplut de o bucurie, care i-a înviorat și i-a dus la biruință.

Mare era bucuria lui Columb și a tovarășilor săi că au descoperit pământ nou, dar mai mare este bucuria noastră a creștinilor că

odată cu Invierea Domnului nu numai firea este cuprinsă de fiorul unei noi vieți, ci în inimile noastre se zămislește bucuria fericită a unei vieți netrecătoare. Unul din cele mai puternice simțăminte omenești este frica de moarte. Delă leagăn până la mormânt purtăm în sufletele noastre povara grea a fricei de moarte.

Mulți oameni, fiind slabî în credință, nu cred în altceva, decât în siguranța mormântului. Si precum este credința acestor oameni, aşa sunt și faptele lor, aceste fapte nu au în vedere viața cea vecinică, ci mormântul rece și întunecos. Florile cele mai alese ale sufletului: credința, dragostea, nădejdea se frâng în două de frica mormântului și astfel noi trebuie să ne bucurăm că nu suntem dintre cei slabî în credință. Sf. Apostol Pavel zice: «Dacă numai pentru viața aceasta ni-am pus nădejdea în Hristos, atunci suntem cei mai nenorociți dintre toți oamenii» [I Cor. 15 v. 19]. De aceea trebuie să ne bucurăm că Invierea Domnului nostru Iisus Hristos are darul să alunge frica morții.

* Preoții cucerinii Preoților vor cili această Pastorală în ziua I. Sf. Paști.

atât de hotărâtoare pentru viața noastră, care nu se poate sfârși în morminte!

Iubiții Mei fii sufletești!

Atâția oameni cu viața sfântă și neprihănită ni-au predat nouă adevărul mântuitor că: »Hristos a înviat din morți!« Adevărul acesta este atât de sfânt că adevărul creștin nu se poate îndoi asupra lui. Dacă noi creștinii de azi am dori să întrebăm nu numai oamenii trebuchului, ci și pe cei de azi, asupra Invierii Domnului și a Invierii noastre a tuturor, — atunci să ne întrebăm pe noi însine; să întrebăm inimile noastre.

Cu toate că ne apasă așa de greu frica morții și această frică croește faptele multora, — inima noastră ne spune, că moartea este ceva străin, ceva groaznic, ceva nepofravit cu adâncul firii omenești. Cu toții, dela cel mai slab până la cel mai puternic, întrezărim o viață mai bună, mai curată, fericită și fără sfârșit. Câte flori sunt pe pământ, mii și sute de mii, dar fiecare floare are alt miros și altă infățișare. Oare, iubiții Mei, florile acestea au dela sine mirosul și farmecul atât de plăcut? Nu! Culorile fluturului și cele ale pasărilor măestre încă nu sunt dela sine, ci dela un măestru desăvârșit, mai presus de om. Aceeași mână, care a îmbrăcat florile câmpului și pasările cerului, a sădit și în inimile noastre dorul vieții de veci. Da, iubiților, căci noi purtăm în suflet gânduri și dorințe, care nu sunt din lumea simțurilor!

Astăzi, deci, iubiții Mei, mai mult ca oricând, — să vă dați silința a pune adevărul vieții vecinice la temelia vieții și faptelor voastre. Inviera Domnului va fi atunci, pentru voi, adevărul praznic și prilej de a Vă înălța sufletele către Dumnezeul părinților noștri. Dumnezeu poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi (Efes. 3 v. 20). Dreptaceea să cerem lui Dumnezeu, să ne ajute a trăi după suflet iar nu după trup.

Lumea de azi iubește trupul fără măsură. Deși trupul se va putrezi în mormânt, totuși trupului îl se dă tot: mâncări și beuturi alese, haine strălucite și desfătări de tot soiul și de aici se nasc toate certurile și neînțelegerile între oameni. Bunul Dumnezeu a pus un hotar și

celor trupești, iar acest hotar nu-l putem trece fără să plătim scump orice nesocotire a lui.

În zilele de vară, copii, tineri, bătrâni aleargă la marginea mărilor ca să-și întărească sănătatea. Și la băile de mare este pus un hotar peste care nu se poate trece fără primejdirea vieții. Așa stăm și cu bucuriile vieții pentru cari ducem iuptă unii cu alții. Până la hotarul aşezat de Dumnezeu, bunătățile pământești ne sunt folositoare, dar peste acel hotar ele sunt primejdioase. Deci, iubiții Mei, să păzim cu toții măsura aşezată de Dumnezeu, ascultând mai mult de glasul sufletelor noastre.

Ziua Invierii este praznicul luminii față de întunericul morții. Se cade deci să luminăm cât mai mult mințile filor neamului cu lumina cunoștinții de Dumnezeu. Ziua Invierii este praznicul luminii, care urăște minciuna, fățărnicia, răutatea, vorbirea de rău, lăcomia și orice păcat.

Ziua Invierii este, că să ne luminăm deci fraților în Domnul. Să ne aducem aminte de cuvintele Sf. Evanghist Ioan că: Dumnezeu este lumină și nici un întuneric întru dânsul nu este. De vom zice că împărtășire avem cu dânsul și întru întuneric umblăm, mințim și nu facem adevărul. Iar de vom umbla întru lumină, precum el este întru lumină, împărtășire avem unii cu alții și sângele lui Iisus Hristos, Fiului Lui ne curățește pe noi de tot păcatul». (I. Ioan cap. 1 v. 5—7).

Ca fii ai luminei să petrecem dar viața noastră și ne vom bucura de lumina vieții vecinice în Dumnezeu. Lumină să ducem în viața singuratică, în viața casnică, în brazda trăsă cu plugul și coasa, în comerț și industrie și să fim siguri că drumul nostru va fi al luminii adevărate.

Un drumeț, trecea odată pe un câmp pustiu și zăringă o floare sălbatică, o rupse și o mirosi, rămânând uimit de mirosul ei plăcut.

— De unde ai acest miros plăcut — întrebă drumețul.

— Dela un crin, care aflându-se lângă mine, m'a atins și mi-a dat din mireazma lui — răspunse floarea sălbatică.

Din inimă curată rog pe Dumnezeu să ne ajute ca florile sufletului nostru să se umple

de mireazma bunăților cerești, precum floarea sălbatică a luat parfumul crinului și să putem zice azi cu toții dela Nistru până la Tisa: «Hristos a Inviat».

Al vostru al tuturor de tot binele voitor.
Arad, la Invierea Domnului 1931.

*f Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.*

† Dr. Teodor Burdan.

Moartea nemiloasă iarăși a răpit din brațele familiei și din mijlocul nostru pe un distins fiu al bisericii și neamului nostru. În seara zilei de 28 Martie a. c., s'a stins, după un morb greu de câteva zile, într'un sanator din Arad, notarul public din Ineu Dr. Teodor Burdan. Prin moartea defunctului, societatea românească din județul Arad pierde iarăși o figură reprezentativă. Român încocat, biserican mare, suflet nobil și afabil, caracter întregiu, iată câteva din treșaturile mai remarcabile care au caracterizat pe regretatul Teodor Burdan. Frumoasele dăruiri, făcute de dânsul bisericii românești din Ineu, vorbesc singure de credința religioasă ce o purta răposatul în sufletul său. Ferea să simpatică făcea pe oricine să se simtă fericit în societatea lui.

Pentru faptele sale pline de vrednicile, Biserica noastră l-a așezat în toate corporațiile sale, începând de jos până la Congresul Național bisericesc din Sibiu. Timp de peste două decenii a îndeplinit cu demnitate mandatul de deputat Sinodal al eparchiei noastre, unde a contribuit — pe vremea lobăgiei noastre politice — la rezolvarea multor probleme dificile. Îar în luptele noastre naționale a fost totdeauna alături de cei mai vajniți luptători. Însă răposatul Teodor Burdan a fost și un soț și tată de model, care și-a iubit familia până la abnegația uitării de sine.

Dr. T. Burdan s'a născut în comuna Mișca județul Arad, din părinți plugari, care văzând iștețimea fiului lor, l-au dat să învețe carte la școli mai înalte. În anul 1901 și-a deschis cancelaria de advocat în Ineu, unde până la 1922 se afirmă ca mare apărător ai intereselor românești.

După înfăptuirea visului nostru național, în anul 1922 răposatul a fost numit cu decret regal de notar public în Ineu. În aceasta slujbă l-a ajuns moartea, în etate de 59 ani.

Înmormântarea răposatului s'a făcut luni, în 30 Martie a. c., din catedrala din Arad, între regretele unanime ale celor ce l-au stimat și iubit. A participat public mult intelectual, din Arad și Ineu, în frunte cu P. S. Sa Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa, care prin prezența Sa a ținut să aducă răposatul deputat sinodal, tributul de stimă și iubire. Mulți tăranii din Ineu au ținut să petreacă la jocul de odihnă pe răposatul.

Indurerata familie a dat următorul anunț funebral :

Adânc indurerăști, aducem la cunoștința tuturor rudeilor, amicilor și cunoșcuților, că mult iubit nostru soț, tată, bunic și văr

Dr. Teodor Burdan

Notar public în Ineu
membru în Adunarea Eparchiei Aradului și în Congresul național bisericesc mitropolitan,

după o scurtă, dar dureroasă suferință și după împărtășirea sf. Taine, a decedat în ziua de 28 Martie 1931 la orele 21¹⁰, în etate de 59 ani.

Inhumarea rămăștelor pământești a scumpului nostru defunct, se va face din Bulevardul Regina Maria No. 17, Luni în 30 Martie a. c. orele 15, la cimitirul Pomenirea.

Arad, la 29 Martie 1931.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Viorica Burdan născ. Ciorogaru, soție,

Viorica și Dr. Liviu Hălmăgian, Silvia și Dr. Lucian Georgia, cu filii Dan și Radu, Delia și Dr. Romulus Mager, fiice și nepoți, Anuța Burdan măritată Rebega, cu familia, Sofia Burdan măritată Hălmăgian cu familia, Aurica Burdan mărt. Dr. Cucu cu familia, verigoare și veri și toată familia Ciorogaru, ca unchi, cununi și cununate.

Dumnezeu să odihnească în locurile fericești sufletul răposatului, iar persoana sa să servească ca pildă bună generației care se ridică.

Ecce homo!

Tabloul lui Pilat prezentând pe Iisus poporului cu cuvintele: ecce homo, mi-a înlănțuit de multe ori atenționarea întrebându-mă: ce voește Pilat să zică cu aceste cuvinte? Azi în pragul săptămânilui mari, în pragul săptămânilui patimilor lui Iisus, punându-mi întrebarea, mă simt îndemnat să răspund: ecce homo, este cuvântarea cea mai scurtă ce s'a rostit vreodată, dar în aceeași vreme și cea mai pătrunzătoare, care ascunde în sine o enigmă, înțelijibilă numai prin puterea Duhului Sfânt.

Care este cea mai mare enigmă în lume? Răspundem: Iisus omul. Omul, care voește să pătrundă

totul cu rațiunea sa, să intemeieze totul cu puterea sa, și să domineze totul, acela este cea mai mare enigmă. Ne cugetăm la oamenii din vremurile noastre, cari voesc să ajungă la Polul Nord prin submarin, sau să parcurgă în jumătate de oră distanța București-Paris sau prin aeroplânul rachetă, să-și facă viilegiatura în lună. Ne cugetăm la radio, la analiza spectrală și la altele. Acest om, care voește să-și însuflarească toate cunoștințele, acesta este cea mai mare enigmă.

Cine ne poate deslega această enigmă: om? Nimeni și niciodată, dacă această deslegare nu va fi dată de Dumnezeu. Din Sfânta Scriptură putem scoate înțelesul: că omul adevărat este așa după cum și l-a închipuit Dumnezeu și cum trebuie să fie, Iată-l arătat de Pilat poporului: ecce homo, omul cel-ce stă înaintea poporului cu coroana de spini pe cap, cu mantia de purpură pe umeri și cu un fir de trestie în mână. Omul bîntuit, scuipat și huiduit și a toate iertător.

Să ne cugetăm la groaznicile chouuri ce a trebuit să le supoarte și totuși el par că ar zice: puteți să-mi faceți ce voi, mai bine moartea decât să las omen mea în primejdie. Acesta este omul, după cum și l-a închipuit Dumnezeu. Ecce homol așa va trebui să sim, tu, el și eu.

Și cum este omul de azi? În muzeul din Havre există un mare tablou. În mansardă o odăjă, în mijlocul căreia doi băieți îmbrăcați în ziranje, unul rozând cu poftă o coajă de pâne uscată, celălalt jucându-se cu niște jucării săracioase. Într-un colț stă tata cu față zbârcită, nerăsă, cu părul vâlvolu, cetindu-l-se în ochi nebunia. Pe cap o coroană de hârtie. Sub tablou scrie: ecce homo acesta e omul!

Dacă acesta e omul de astăzi, față, înfățișarea ta, omule, o cunoști, privindu-te zilnic în oglindă. Înfățișarea ta o cunoști și oamenii din jurul tău. Însă tu ai și o altă înfățișare interioară pe care nu o arăți nimănului și pe care zua și noaptea cauți să o ascunzi, să îl-o maschezi. Aceasta, cea ascunsă de fizie, este fața ta adevărată. Tu singur ești dințre oameni, care o cunoști la perfectie.

Așa suntem cu noi. Așa a fost Pilat, așa au fost arhierii și cărturarii, așa a fost întreg poporul evreu. Pilat ca să scape de vină, face gestul teatral, spălându-și mâinile înaintea poporului, deși el poartă răspunderea răstignirii. Aceeași vină o au arhierii și poporul. El în exterior se arătau foarte religioși, ei cunoșteau pe Dumneu, vorbeau cu Dumnezeu, aveau religiune. Dar aceasta nu l-a împedecat de a răstigni adevărul pe cruce, precum nu l-a împedecat nici pe apostolul Petru de a se lăpăda de Domnul.

Pilat, arhierii și poporul își găsesc scuze zicând: nu putem să ne închinăm acestui chip de martir, înaintea unuia care hulește pe Dumnezeu, zicând că este fiul Lui. Dacă trebuie cineva să fie răstignit, atunci ei și nu eu, era lozinca ce le stăpânea sufletele lor.

Și noi? Asemenea lor, suntem și noi! Qăsim azi

toate cuvintele de laudă la adresa lui Iisus. Împodobim cu aur și argint bisericile lui. Si când mergem în casa Lui, îmbrăcăm mătăsuri și ne spolm fețele, toate aceste din admirare pentru El. Dacă ni s-ar pune întrebarea că cine să fie răstignit, El sau eu, atunci fără îndoială că El. Acesta este omul de azi.

La cina să din urmă Iisus vorbea apóstolilor despre trădător. Toți apóstoli l-au întrebat îngroziti parcă: eu sunt acela, Doamne? Dacă ni-am închis seriozitatea acelei ore, pogorâță asupra noastră, și dacă Domnul Sfânt nu-ar spune personal la fiecare același lucru, văd nu cu toții am face pe îndigoatul, întrebând: Doamne eu sunt acela? Si adevărul?... ... Ecce homo de azi!

Ecce homo a zis Pilat poporului evreu. Ecce homol o zice și Dumnezeu nouă creștinilor de azi, arătându-ne pe Iisus Cristos. Iată omul care ne mantuiește de păcat. Pe noi nu ne poate măntui nici un om decât acela, care este identic cu Dumnezeu.

Ceeace s'a întâmplat pe Golgota, s'a întâmplat în numele omenirii. Nu poate fi vorba că a curs sânge acolo, ci că a curs sângele Lui, al celuil jertfit pentru păcatele noastre! Si aceasta jertfire este calea păcii noastre cu Dumnezeu. În fața celui crucificat, dispără „eu” meu, căci El m'a iubit atâtă, încât s'a jertfit pentru mine și aceasta este ceea ce mă învinge.

Ecce homol acesta este Mântuitorul tău!

Cine este vinova? cine păcătosul? Eu suntem la momentul când recunoșc aceasta și mi-se pare, că-mi dispăr de sub picioare întreg pământul, când par că simt deja suflul rece și aud vatele zguduitoare ale iadului, atunci simt cum mă apucă cu tările și mă țin la suprafață mâna Lui. Simt că sunt măntuit și cel cel ce m'a măntuit este fratele meu cel înconjurat cu spini:

Ecce homoli!

„Nisan“

Năzuințe.

Parohia ortodoxă română din Timișoara-Fabrica organizează anual, — în postul Nașterii și al Invierii Domnului, — două seri de conferințe religioase-culturale pe seama credincioșilor, în sala festivă din curtea bisericii.

În opera de educare a sufletelor, nicările nu se pot valorifica mai norocoș și util puterile, nu pot conlucra mai armonios cu sfânta biserică, diferențele organizații din parohie, decât în cadrul acestor conferințe.

Aici au loc de afirmare alături de organizații oficiale, cum este consiliul și adunarea parohială, și celelalte organizații auxiliare, cum sunt cele ale feminelor, ale tinerilor: „Sfântul Gheorghe”, „Temperanță”, Asociațiile corale etc.... Si dacă o conlucrare armonică

• a acestor societăți dău perspective, suntem totuși la începutul unui început.

Școala românească nu și desmîntă însă trecutul. Ti-e mai mare dragul să vezi perondându-se pe scena sale festive, cu râsul lor sănătos, cu nevinovatul lor chiripit, miciușii școlari ai tuturor școalelor primare de aici, sub conducerea distinselor învățătoare și învățători de aici, în frunte cu directorul Gh. Ioanovici.

Cine n-ar putea ghici, că alături de acești miciușii artiști ai jocului, ai cântului și declamării, stau cu ochii 'n lacrâmi de fericire părținții lor.

Și ogorul aşteaptă sămânță...

Cu mult suflet au sămănat, în cadrul acestor serbări, lumenia evangheliei următorii conferențiari: Dr. P. Tiucrea protoloreul Timișorii, preotii I. Imbroane, M. Sora, T. Golumba și profesorii: N. Ilieșu, D. Stănculescu și Dr. Contrea.

În cadrul acestor conferințe au aranjat căte-o ședință festivă elevile dela liceul „Carmen Sylva”, organizată în societatea „Sf. Ecaterina” și elevii școalei normale de aici, organizați în „Societatea Sfântul Gheorghe”, cu disertații ținute de eleva N. Bordos și elevul G. Ursulescu, în cadrul unor programe bine succese.

Dumnezeu să binecuvânteze bunele năzulnje, ce se depun pentru întoarcerea sufletelor spre Isus.

Tie Flaviu

Turneuri religioase.

Pentru unii vor fi având un senz bizar aceste cuvinte, iar pentru alții vor părea ceva cu totul paradoxal. Dar să ne explicăm în cele ce urmează:

Dacă înămă în privire adevărul verificat, că în timpul din urmă prin mișcarea numită „Oastea Domnului”, s-a pornit un curent de regenerare morală-religioasă, curent, carele pe zi ce merge are blucuvântatul efect și rezultat, de a trezi tot mai multe suflete la nou suflu de viață creștină, mai purificată și mai ideală, recrutând tot mai numeroși și mai insuflăți membri din toate clasele sociale. Acest fapt înălțător nu poate decât să ne umple înimile de bucurie, înveselindu-ne sufletele lăncezite în mijlocul toropelii, a golului precum și a secerii vieții moderne de astăzi.

Nu putem îndeajuns aprecia, ba admira chiar, râvnă și insuflare, ajunsă până la sacrificiu, a multor devotați ostași, cari prin cuvinte și fapte deopotrivă voesc să dovedească lumii indiferente sau împăsibile chiar în cele sufletești, că totuși mai există ceva concepție de viață sănătoasă și ideală. Aceasta înșă în pătura de jos a societății, de unde s'a și pornit, se alimentează și continuă a se lăți mereu și voluți inviorător, menit să desghete glaciile conștiințe și înimile petrificate ale maselor mari.

ACTIONEA PORNITĂ CU ATĂTA ELAN DE INSUFLEȚIRE CREȘTINĂ DE I. P. S. SA DR. NICOLAE BĂLAN MITROPOLITUL AR-

dealului, susținută și purtată cu abnegația, osteneală și sacrificiul supraomenesc a părintelui Iosif Trifa, e vrednică de admirăția și recunoașterea tuturor Românilor și creștinilor de bine, cari n'au rămas reci în fața ei, ci au grăbit să se înroleze fără șovârare în sănul ostașilor, purând cu biruință și demultate steagul desfășurat împotriva ademenirilor tuturor vrăjmașilor văzuți și nevăzuți ai legii strămoșești.

Cu atât mai mult să se potrivează bucuria suflătoarească, aflată, că nu numai oameni simpli, tărani, ci în timpul din urmă chiar și intelectuali, liber profesioniști de tot felul desvoltă o febrilă activitate, militând pentru întărea idealismului creștinesc între oameni. Aceștia nu numai prin scrisul lor, iluminat prin duș adevărat creștinesc, ci și prin cuvântări, animate de cel mai puritan sentiment de lubire față de semenii lor de acelaș neam și lege, propagă aceasta reformă spirituală-creștină în întreg cuprinsul țării.

O amintire din copilarie mă îndeamnă să o reproduc în legătură cu aceasta mișcare de propagandă religioasă.

Era pe vremea când eram elev la școala (primară) din Lugoj, de atunci sănă 30 ani. Acolo mi-s'a oferit prilejul de a vedea pe scenă, reprezentate de o trupă ambulantă, sfintele patimi ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Era ceva analog cu reprezentările din Oberammergau, deși în proporții mult reduse.

Indelebil mi-a rămas până astăzi în memorie acel spectacol de efect zgudător, văzând înfatizate pe scenă atât de plastic și impresionant sufricoșatele patimi ale Domnului.

În legătură cu aceste amintiri mă obsedea gândul: De ce nu s-ar putea organiza și la noi o trupă de artiști de seamă dintre oameni mai devotați idealismului creștinesc, în felul celei amintite, care să aranjeze turneuri pe întreg cuprinsul țării?

Menirea acestor trupe ar fi să reprezinte pe scenă momente din viața Mântuitorului, dar cu deosebire Sfintele Sale patimi.

Sunt ferm convins, că dânsii prin acestea ar stârnii nu numai interes, dar că acțiunea lor ar avea în multe locuri drept efect chiar multe converzii de ordin moral-spiritual.

Oare omenirea de azi numai de artă profană — de multe ori puțin edificătoare — să se mai preocupe? Eu aş crede contrariul.

Zilele trecute citisem în „Dél Hírlap”, că în Budapesta actrița de seamă Terezia Kőszeghy dela teatrul național, care și până aci se deosebea prin viață și particulară foarte mult de celealte colege, ducând o viață foarte retrasă, a hotărât să se retragă de pe scenă, devenind călugăriță, fiind plină de viață de actriță. În acest scop a și început convorbirile cu episcopul Stefan Zadravetz. Nu abzice însă total de artă canticul, deoarece voie să cânte și pe mal de departe săracilor, voință să coopereze și în coral bisericesc.

Iată deci un classic exemplu — deși nu la noi, ci la strelni — de convertire religioasă-morală în viață artiștilor de reputație mondială.

Că ce efecte minunate ar putea produce o astfel de trupă ambulantă de artiști convertiți, pe terenul vieții morale-spirituale, s-ar dovedi atunci, când ideea ar fi realizată, punându-se forțele creative ale artiștilor și tot efortul talentului lor, în serviciul binei și a unei concepții mai alese, mai înalte și mai nobile de viață creștină.

*Lucian Lungu
preot.*

Vrednicia unui preot.

Micuța noastră parohie Bănești, din protopopiatul Hălmagiului, este compusă din creștini buni, evlavioși și cu multă înțelegere către lucrurile obștești. Deși s-au făcut încercări nenumărate, din partea securilor, să spargă zidul de rezistență creștinească al locuitorilor din această comună, până la finea anului trecut n'au prins rădăcină, aici, învățările celor fugiți dela biserică străbună. Momente au fost în abundență, și cu bați și tobe și cu trombete.

Iubirea față de biserică mamă a fost mai ferbinte decât față de blidul cu hînte. Meritul principal că parohienii noștri din Bănești iubesc așa de mult religia noastră românească, este a preotului harnic și cu fire blandă Alexandru Gilgor, care păstrește turma sa cu tact pastoral și cu blândețe de apostol.

Aceste afirmații se dovedesc prin următorul fapt:

În 5 Februarie a. c. un flăcău din comuna Bănești a contractat căsătorie civilă cu o baptistă înverșunată din comuna Mermești, cu numele Floare Nicoară. Tendința baptiștilor din Mermești, care încă au contribuit să se încheie aceasta căsătorie, — era ca, tineră baptistă, sănătă din părinți baptiști și nebotezată la biserică, să-și facă și bărbatul sector. Astfel își ziceau baptiștili: „dacă vom avea o păreche de „pocăliți” în Bănești, numărul lor se va înmulții zilnic”.

Planul lor diabolic, însă, s'a sfârșimat de vigilenta părintelui Gilgor, care la moment ce a luat cunoștință că o oale rătăcită a intrat în turma sa, n'a crujat niciodată niciodată osteneli, ca să o aducă pe calea ce aduce la măntuire. În ceealaltă zi, pastorul bun a bătut la ușa noilor căsători și a început să le explice tainele religiei ortodoxe. Le-a vorbit cu temei pastoral despre adeverurile divine pe care e clădită credința noastră, despre cultul nostru și frumusețea lui. În ziua întâi baptista a fost capacitate să asculte învățările Mântuitorului, a doua și a treia zi a dorit să învețe părintele, iar la săptămâna, baptista Floarea Nicoară și-a exprimat dorința sufletului că ea dorește să primească, în biserică din Bănești, sfintele taine ale botezului și cununiei. Casa, unde locula tinera păreche cu părinții săi, s'a umplut de-o atmosferă sfântă.

Toți lăcrimai de bucurie.

Iar părintele Gilgor a ținut să boteze și cununa pe noua sa parohiană cu un fast deosebit.

Pe ziua de 15 Iaurie a. c., în cîltate de președinte a cercului cultural Hălmagiu, părintele Gilgor organizează misiuni religioase în comuna Bănești, la care participă multă lume intelectuală din Hălmagiu și jur, în frunte cu notarul Turuc, mai multe domnușoare, doamne și domni.

Sf. Liturgie se începe la ora 9. Pontifică preotii Sîrbă din Mermești, Găvrilă din Brusturi și părintele Gilgor din loc. Biserică era tîscătă de public din Bănești și comunele din jur. Pietatea serviciului religios e ridicată foarte mult de răspunsurile liturgice, cântate armonios de corul învățătorilor din Hălmagiu și jur.

La priceasnă a rostit o predică concisă și plină de sfaturi creștine, părintele Găvrilă. Vorbirea părintelui a făcut plăcută impresie asupra auditorului.

La sfîrșit cel trei preotii au săvârșit botezul peste noua creștină și cununa celor doi tineri. A fost un moment solemn, când ceea ce primea botezul a declarat cu voce sonoră „Cred și mărturisesc un botez...” Iar părintele Gilgor cu față plină de bucurie și cu voce vibrantă a ținut o frumoasă vorbire, în care a expus însemnatatea sf. botez și căsătorii.

Apol părintele Gilgor a cîltit cu multă evlavie rugăciunea frumoasă din broșura No. 53 a „Creștinul ortodox”, scrisă de părintele S. Stana din Arad. Scrisorul acestor rânduri a participat la seviciile divine din multe biserici, și a băgat de seamă că rugăciunile admirabile, din cărticica păr. Stana, cîntate cu evlavie, în genunchi, lasă în sufletele creștinilor cele mai profunde impresii.

Iar azi, parohiana Floare Nicoară este cea mai evlavioasă din Bănești. Și cea mai mare mulțumire sufletească o are părintele său sufletesc, modestul preot A. Gilgor

*I. Balta
Învățător.*

La Mormântul Mântuitorului.

În zilele lui Hristos, locurile acestea de osândă din preajma dealului Golgota, erau la marginea Ierusalimului. Azi sunt cuprinse înăuntru sfântul oraș și nu se mai cunosc acolo stâncile goale de îngrămadirea bisericilor și chililor călugărilor așezate peste ele, paznici veșnicii la Mormântul Domnului.

Cum zărește biserică Sfântul Mormânt, toată sumea își descoperă capul, chiar dacă trece mai departe pe ulițele Ierusalimului.

Cum te apropiș, sute de cerșetori, cântând, și leș încale; apoi vânzătorii de cruci, de mătăni, de Icoane, strigă în toate limbile creștine.

Sfântul Mormânt se păstrează între milă bisericuță, care și ea este așezată în mijlocul unei foarte

Încăpătoare biserici, zidită de împăratul Constantin și Elena, la 300 de ani dela răstignirea Domnului pe cruce.

Podoaba de aur și argint a sutelor de icoane strălucesc la lumina candelor și lumânărilor fără număr, ce ard zi și noapte de 1600 de ani și mai bine.

Încăperea sfântului Mormânt e numai de marmură, tocîtă de înguncherile și sărutările fierbinți ale credincioșilor. Oricând găsești aci creștini din depărtatele locuri ale lumii, ce vin să-și lipescă fruntea de lespeda rece, să stoipeasă cu lacrimile credinței. Între bolile bisericii răsună fără conteneur un amestec de plânset, de îmbrățișeri și sărutări, de cântări triste și prelungi, de cetani neînțelese, de murmurile rugăciunilor, care nu mai sfârșesc și toate aceste sgomote plutesc în mirosul dumnezesc al tămâiei și smirnei; și furnicarul de călători nu mai are sfârșit. Mii de făcili se loșcresc, se încrucisează. Unii oameni se roagă cu voce tare, plâng cu hohote, alergând dela o biserică la alta, aci pentru a îmbrățișa stâncă de piatră în care a fost înspiată crucea, acolo pentru a îngunchia unde au plâns Sfânta Maria și Magdalena.

Și credincioșii cu obrajii scăldăți de lacrimi, după ce au sărutat lespeda Mormântului, se întorc ușurați la suflet, tămăduiți și fericiți.

Moartea tragică a unui învățător.

Duminică, în 29 Martie a. c., părintele Stană a făcut prohodul îmormântării învățătorului Marin Ioan din Nădab, care a sucombat în Spitalul mare din Arad, între cele mai groaznice chinuri. Abia în etate de 23 ani, răposatul, venit din județul Romanați, a fost răpus de securea unei femei netrebnice din Nădab.

Cazul de față, care ne face să regrețăm prăbușirea unei vieți chiar la începutul carierei sale, să servească ca învățătură intelectualilor care trăesc în mijlocul poporului. Frumosul atribut de învățător, le indică dascăliilor noștri în largul societății, un piedestal, plin de răspundere și de stimă. Ca să poți sta pe acest piedestal trebuie să fii cont de virtuțile creștine și de alte principii morale. Iar cei ce nu fii seamă de aceste considerații își pierd terenul de sub picioare și se rostogolesc în abis. Cazul de față este doavadă eclatantă. Sărmanul tiner, despre care se spune că era un învățător plin de mari nădejdi, este și victima mediului

în care a crescut. Din eparhia noastră ne vin multe plângerile contra conduitel, ce-o au unit dintre tinerii învățători, crescute în școlile normale din vechiul regat, prea înstrăinăți de biserică și de principiile evanghelice.

Misiuni religioase în Semlac.

În zilele de 27, 28, 29 Martie a. c. mulți preoți din protop. Aradul au făcut misiuni religioase în frunta noastră parohie Semlac, sub conducerea părintelui N. Popescu din Peclca.

Vineri seara în 27 s-au făcut denii, la care a vorbit păr. Nicolae Mărgineanu din Nădlac, despre mântuirea sufletului. Sâmbătă în 28 s-a oficiat sf. Liturgie în sobor de către păr. Popescu, D. Rușcanu-Șeitin; Mărgineanu și Gh. Gruia Semlac. A covântat Păr. Popescu cu îndemnuri la mărturisire. După masă s-a oficiat sf. Vecernie, după care a urmat mărturisirea parohienilor.

Duminică: Utrene și sf. Liturgie. Popor mult aștepta Sf. servicii, cu mic cu mare, să asculte pe ceice veniseră de departe să le aducă lumină, pace și bună înțelegere.

Se începe Sf. Liturgie. Dela Arad a sosit Păr. Turcu și Diaconul Nicolae Clureanu. Se oficiază în sobor și iată-l pe vrednicul păstor Popescu din Peclca urcând pentru a treia oară amvonul acestei sf biserici. Cu aceeași îscusință și dragoste față de credincioși, le vorbește, îi îndeamnă, le dă sfaturi creștinești.

După sf. Liturgie se oficiază parastas în memoria fostului inv. dir. Lazar din aceea comună.

La vecernie Păr. Turcu conferențiază, vorbind despre adevărată biserică și religiune. La urmă mulțumește în cuvinte pline de emoție păr local Gh. Gruia și totul se depărtează în frântească dragoste.

Poporul din Semlac, mulțumit sufletește și îmboșât cu învățători noi și folositoare, se îndepărtează la vîtrele lor, iar Cucernicii preoți, aducând laudă Domnului pentru buna reușită, pleacă fiecare la parohia sa.

Cronicar.

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala“

In grădina Ghetsemani.

Pe coasta muntelui Măslinilor, într-o vale, se ascunde mica grădină Ghetsemani, unde Mântuitorul s'a rugat lui Dumnezeu, înainte de a-și începe patimile. Azi e proprietatea călugărilor, cari au înconjurat-o cu ziduri înalte și au împodobit-o cu flori felurite, printre cari șerpuiesc curate cărări pietruite. De jur împrejur, în altare zugrăvite, au întruchipat pe Mântuitor în chipuri de ceară, cât e omul de mare, însăși îndușându-l în toate suferințele sale. Opt măslini bătrâni, noduroși, sprijiniți de proptele și cu trunchiurile crăpate, mai stăruie în rânduirea de azi a grădinii, ca o mărturie sfântă a vremurilor când Isus se umbrea adeseori sub ei. Prea cinstiți copaci sunt ocrotiți de stăpânii locurilor și nimeni nu are voie să-i atingă. Crengile lor scorojite și sărace de frunză, abia dacă mai poartă îci colo câteva măslini uscate și măruntele. În zilele lui Isus, aici era locul cel mai rodnic în măsline și aici erau așezate teascurile. De aceea Getsemani înseamnă, în limba locului, teasc pentru măsline.

Poate că chiar aici s'a așezat Isus cu sufletul adânc tulburat, căzând în genunchi lângă stâncă:

„Tată, dacă este cu puțință, treacă dela mine paharul acesta, dar nu cum voesc eu, ci cum vrei tu!“ Și îndată se vor fi arătat printre acești măslini, factele lucitoare ale soldaților, în noaptea când Iuda a dat sărutarea vicleană Domnului său.

INFORMATIUNI.

În atențunea Preoțimiei. Prea Cucernicii preoți sunt cu insistență rugați să raporteze Veneratului Consiliu Eparhial despre fiecare caz de propagandă sectară din cuprinsul eparhiei.

1—3

E vorba ca statul Vatican să-și alibă moneda sa proprie. Moneda de aur să poarte, de o parte, Icoana Mântuitorului, iar de alta pe a papei; cea de argint și de nichel, de o parte, chipul papei, iar de alta a sf. Fecioare sau a apostolilor; cele de aramă vor purta numai chipul papet. Frumos exemplu de abnegație.

La Institutul romano-apusean din Paris s'a întemeiat catedra pentru „Papalitate“. Primul profesor a fost numit în persoana lui Emerean. În anul acesta a propus: „Despre primatul roman în biserică primă“, în 12 cursuri (lecții).

Papa și înfunderea protestantismului. Cu prilejul audienții acordată preoților din Roma, papa s'a îngrijorat de progresele proselitismului protestant, care ar fi chiar favorizat de unele legiuiri fasciste. Îngrijorarea papei este determinată de cele două recente manifestări ale protestantismului.

Intr'adevăr, de curând, un grup de pastori italo-americani a făcut la Roma un pelerinaj, pentru a vizita locurile cele mai memorabile ale protestantismului și pentru a comemora memoria lui Giordano Bruno, Savonarola și Arnaldo de Brescia. De asemenea, la Roma a avut loc un sinod, sau mai bine, un congres protestant, urmărind să concentreze toate ramurile bisericii reformate din lume.

In fața acestor două manifestări, desfășurate chiar în orașul etern, — papa, într-o cuvântare de o neobișnuită vigoare, denunță faptul că proselitismul protestant „se desvoală cu o arăganță provocătoare, aducând ruina sufletelor și punând în primejdie ceea ce este mai de seamă în viața ouăi popor, adică unitatea sa de conștiință și de credință. Pentru a duce o luptă energetică în potriva pastorilor protestanți, papa a hotărât să creeze: „O operă pontificală pentru pazirea credinței și edificarea a noui biserici la Roma“.

Împotriva Paștilor. Societățile rusești se pregătesc să lupte împotriva sărbării Sfintelor Paști în toată Rusia. La sate vor fi trimiși agitatori speciali, cari vor împărtăi cărți scrise împotriva religiei, vor fi conferințe antireligioase și vor săli pe sătenii să plătească abonamentul la gazeta „Bezbojnic“ (fără D-zeu) și să intre în organizația celor cari nu cred în Dumnezeu. În toată Rusia va fi oprită serbarea Sf. Paști și sătenii vor fi săliți să lucrez în aceste sărbători.

O să-i pedepsească Dumnezeu!

Lenin se mișcă. Sovietele să pricep la propagandă. Asta o știe întreaga lume. Ca să înrădăcineze religia lui Lenin, bolșevicii l-au făcut un chip (o statuie) mare, pusă pe un vagon, și este plimbăt de-a lungul și de-a latul Rusiei. Ca să vadă poporul cine le-a adus menorocirea din anii de după revoluție. Oare, nouă Românilor, ne-ar sta rău dacă am face și noi așa?! Pe vagoane am putea pune și noi chipurile (statuile) de pildă a Regelui Carol I, a Regelui Ferdinand — făuritorii României de azi. Am putea în felul acesta face propagandă istorică-națională, atât de necesară azi, când trecutul poporului nostru este așa puțin cunoscut, mai ales în unele teritorii alipite.

Validitatea hirotoniei anglicane e recunoscută de următoarele biserici ortodoxe: patriarhatul din Constantinopol, de Ierosalim, de Alexandria și de către biserică Ciprului.

Sinodul bisericii reformate din Basilea a hotărât admisere femeilor în serviciul de pastor (preot). Totuș

3. Stolele legale.

4. Birul preoțesc 12 lि. cucuruz dela fondul de bucate.

5 Intregirea dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

6. De cvarțir se va iogrijil alesul, și după beneficiul său va suporta toate dările.

7. Venitele stolare după servicii se vor împărti, din întreaga comună, cu preotul actual, având și serviciul în biserică și afară de biserică a se săvârși prin ambi preoți în întreaga comună, alternativ după rândul săptămânii.

Parohia e de clasa I.

Reflectanții cu cvalificatiune recerută pentru aceasta parohie — în conformitate cu art. 33 din Regulamentul pentru parohii — luând prealabila autorizare dela protopopul tractual, se vor prezenta în sf. Biserică din Almăș, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Cere ile de concurs, instruite reglementar, adresate Consiliului parohial din Almăș, se vor înainta Oficiului Protopopesc din Gurahonț. Cel din altă Eparhie vor produce și act de învoie dela Prea Sfintia Sa Părintele Episcop diecezan, spre a putea recurge.

— Consiliul parohial din Almăș în conțelegeră cu Constantin Lazar protopop. —

2-3

Pentru îndeplinirea pa ohiei vacante din comuna Beregsău, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul dieceza „Biserica și Școala”.

Venitele impreunătate cu acest post sunt:

1. Una sesie parohială constatătoare din 33 jugh. pământ și $\frac{1}{2}$ jugh. cânepiște
2. Birul parohial câte un Kgr. grâu de fiecare jugh. pământ.

3. Stolele legale.

4 Intregirea dotației preoțesti dela Stat.

5. Locuință în natură.

Preotul ales va predica totdeauna când va fi de serviciu în sf. biserică, va suporta toate impozitele după venitul din parohie.

Va avea să catechizeze la școalele primare din loc, fără altă remunerație din partea comunei bisericești.

Parohia fiind de clasa I. (primă), dela recurenți se cere cvalificatiunea regulamentară.

Cel doritori a completează la acest post, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare. În sf. biserică din Beregsău, pentru a-și arăta destolnicia în cele rituale și oratorie, conformându-se strict §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile insotite de anexele necesare, adresate consiliului parohial din Beregsău, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. român din Timișoara.

Cel din altă dieceză vor cere prealabil binecuvântarea P. S. Sale Părintelui Episcop diecezan, spre a putea recurge.

Beregsău, din ședința consiliului parohial, făcută la 1 Februarie 1931.

In înțelegere cu Dr. Patrichie Tiucra m. p. protopopol Timișorii.

—

1-3

Cînform rezoluției Ven. Consiliu eparhial Nr. 2036 - 931 pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a din Silindia, devință vacanță prin alegerea părintelui Ste-

Tipografia Diecezană, Strada Eminescu, Nr. 18. Arad.

fan R. Lungu de protopresb al Butenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial al Eparhiei: „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Folosință casei parohiale cu supraedificatelor și intravilanul;

2. Uzufructul sesiunii parohiale cu drepturile urbariale;

3. Stolele legale;

4. Birul parohial, în naturale, conform coalei B (Nr. 14562) 900;

5. Intregirea de stat, pe care parohia nu garantează.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul parohial, va predica în Dumineci și sărbători, va catechiza la toate școalele din comună fără altă remunerație dela parohie. Concurenții la acest post vor avea să respecte cerințele regulamentare referitoare. Recurenții din alte eparhii vor prezenta prealabila încuviințare a P. S. Sale Episcopului Aradului.

Silindia, la 22 Martie 1931.

L. S.

Consiliul parohial.

In înțelegere cu Mihai Cosma protopop al Incului.

—

1-3

Nr. 140/931.

Pentru îndeplinirea parohiei devenită vacanță prin însetarea din viață a preotului Gheorghe Francescu din Șiștarovă, protopopiatul Lipova, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în organul oficial eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunătate cu parohia sunt:

1. Casă parohială în locuință școalei confesionale cu intravilan și grădină — precum și intravilanul de sub Nr. 189.

2. Una sesiune parohială constatătoare din 32 jug. după starea faptică.

3 Birul preoțesc, 15 l. de grâu dela fiecare număr de casă.

4. Stolele legale.

5 Intregirea dotației preoțesti dela stat pentru care parohia nu răspunde.

Alesul va beneficia numai jumătate din venitul parohial până la 4 Martie 1932, până când ceealaltă jumătate compete văduvel preoteze, în sensul §-lui 26 din Reg. pentru parohii, suportând fiecare impozitele după beneficiul ce folosește.

Alesul e obligat a catechiza elevii dela școala primară din loc și a predica regulat în sf. biserică.

Parohia este de clasa II-a, recurenți vor avea să dovedească asemenea cvalificatiune.

Cei ce doresc a competa la această parohie vor finaliza recursele în termenul concursual — adresate Consiliului parohial din Șiștarovă, la oficiul protopopesc ort. român din Lipova, adjudecate cu documentele recerute și se vor prezenta în acest interval în sf. biserică din loc în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, observând strict dispozițiunile §-lui 33 din Reg. pentru parohii. Cel din altă eparhie vor dovedi că au binecuvântarea Prea Sf. Sale Părintelui Episcop eparhial spre a putea recurge.

Dat în ședință extraordinară a Consiliului parohial din Șiștarovă făcută la 19 Martie 1931.

In înțelegere cu Fabriciu Manuilă protopopul Lipova,

Consiliul parohial

—

1-3

Redactor responsabil: SIMION STANĂ.